

НАДІЙНИЙ ПАРТНЕР — ЗАПОРУКА СПІЛЬНОГО УСПІХУ

ІРИНА КЛЮЧОВСЬКА

українська науковець, публіцистка, громадська діячка, кандидатка педагогічних наук, доцентка, директорка Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (МІОК). Заслужена працівниця освіти України. Лауреатка премії ім. Ірини Калинець. Нагороджена орденом Княгині Ольги та медаллю Святого Володимира від Світового Конгресу Українців (СКУ).

ОЛЕНА МИЦЬКО

провідна фахівець МІОКу, викладачка Літньої школи україністики "Крок до України", координаторка Першого світового форуму українознавчих суботніх та недільних шкіл.

Співпраця з Асоціацією «Українсько-Грецька Думка» нараховує багато років. За нами – участь у спільних заходах, обмін думками, дискусії, обговорення, які лягли в основу діяльності товариства і Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (МІОК), робота якого спрямована на підтримку українських спільнот за кордоном. Важливо, що ми разом маємо спільні цінності, орієнтири для майбутньої роботи, визначені пріоритети. Саме це визначило основу тривалого партнерства, що робить нашу працю системною і ефективною. І не так важливо, що ми не можемо бути фізично на заходах, адже сучасний високотехнологічний світ зробив нас близькими, незважаючи на відстані, що нас розділяють. Бо духовна близькість, визначення спільних орієнтирів долає кордони і робить можливим те, що ще кілька десятиліть було недосяжним.

Для нас, працівників МІОКу, важливо, що в основу своєї діяльності Товариство заклало основні концепти, а саме: зберігати власну українську тожність і працювати для України, що засвідчує про тяглість традиції, сформованої ще першими діаспорними організаціями Світового Конгресу Українців (СКУ). Вони знаходять своє відображення у всіх програмних документах СКУ, цієї найавторитетнішої і найпотужнішої української організації. Їх можна знайти й у Проекті «Виховного ідеалу українця в діаспорі», в «Українській виховній системі», які були основоположними в діяльності СКУ:

1. Українець на поселеннях «доложить усіх зусиль, щоб український народ мав змогу вільно розвиватися на своїх рідних землях у своїй власній державі»;

2. «Він доложити усіх зусиль, щоб зберегти сильною українську національно-етнічну субстанцію поза межами України».

Отже, освіту і виховання як невід'ємну частину роботи, Асоціація упродовж своєї історії розцінює як ефективну форму захисту своєї національно-етнічної ідентичності і як інтелектуальну зброю для обстоювання інтересів України, що є особливо важливим в теперішній час агресії Російської Федерації та в умовах гібридної війни.

Виключно важливе значення Асоціації «Українсько-Грецька Думка» надає розвитку української школи, створивши і розвиваючи її. Школа ставить за мету виховання та освіту молоді, що «має стати гарантом збереження, плекання і дальшої розбудови українських культурних надбань та запевнити

Колектив МІОКу

їх дальший розвиток». Для нас важливо, що особливу увагу Школа, яка діє при Товаристві, надає викладанню дисциплін українознавчого циклу, зокрема, українській мові.

На наше переконання, базуючись на історичному досвіді, вважаємо, що основу для української освіти у діаспорі повинні становити школи суботні і недільні з українознавчим циклом предметів. Саме така модель пройшла перевірку часом і показала свою живучість. Тому вітаємо ініціативу школи, яка діє у складі Асоціації «Українсько-Грецька Думка», і втілює в життя саме цю модель, акцентуючи на викладанні циклу українознавчих предметів.

Враховуючи особливості формування українського національного світогляду молоді людини в умовах чужоземного середовища, педагоги добре розуміють, що завдання української школи в Греції не може бути обмеженою виключно навчанням та засвоєнням знань у різних ділянках українознавства. Школа має виховати і сформувати повноцінного члена національної спільноти, здатного діяти в її інтересах, тобто формувати активного громадянина.

Враховуючи важливість завдань, які ставлять перед собою активісти громадських українських організацій, включно з Товариством «Українсько-Грецька Думка», МІОК розробив і поклав в основу своєї діяльності концепцію двовекторного руху – «руху назустріч один одному». Її суть

полягає в тому, що українці в світі розвивають українську школу, як основу для формування свідомого українця, який буде здатний на індивідуальному, громадському чи професійному рівнях взаємодіяти з Україною. Україна як держава допомагатиме, сприятиме у розвитку освітніх напрямів, використовуючи увесь можливий інструментарій.

Діяльність МІОКу визначається, значним чином, потребами громад і шкіл за кордоном. З метою вивчення проблем, які мають українознавчі суботні і недільні школи в світі, ми провели дослідження, попередньо сформувавши базу даних українських освітніх закладів за кордоном.

Дослідження «Українознавчі школи за кордоном» проводилось з метою окреслення основних проблем в освітніх середовищах українознавчих суботніх та недільних шкіл задля пошуку шляхів їх вирішення, а також для підвищення ефективності співпраці України з українськими школами зарубіжжя.

Анкетування керівників та вчителів українознавчих шкіл протягом грудня 2017 р. – липня 2018 р. показало, що українські освітні осередки за кордоном зіштовхуються із численними проблемами, зокрема, відсутністю навчальних програм і підручників для дітей діаспори; проблемою пошуку відповідних кадрів для викладання у школах; відсутністю приміщення або коштів для оренди; фінансуванням, а також подекуди від-

Ректор Національного університету "Львівська політехніка" Юрій Бобало

сутністю мотивації з боку батьків та учнів для навчання у таких школах. Майже всі школи співпрацюють з іншими установами. Переважно це громадські організації, посольства та церкви.

В українознавчих суботніх та недільних школах вчителями є здебільшого жінки, які мають педагогічну освіту, і які народилися в Україні та виїхали за кордон після здобуття Україною незалежності, однак, половина з них працює на волонтерських засадах та має іншу основну роботу. Чисельність учнів у школах може бути різною: переважно до ста учнів. Проте, у багатьох школах в межах одного класу навчаються діти різних вікових категорій. За проходження навчання в українознавчих школах учні отримують в основному внутрішні сертифікати, затверджені директором школи.

Дослідження стало добрим підґрунтям для проведення Першого світового форуму українознавчих суботніх та недільних шкіл, який відбувся з 17 по 22 серпня 2018 року у Львові, і на який зголосилися представники із 36 країн світу.

Окрім проведеного та проаналізованого соціологічного дослідження, перед Форумом було проведено велику підготовчу роботу: працівники МІОКу взяли участь у семінарах, які відбувалися в українських громадах за кордоном. Колектив

Форум відбувся під патронатом дружини Президента Марини Порошенко

Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич

україністів МІОКу долучився до роботи Науково-практичного семінару з обміну досвідом роботи українських шкіл діаспори (Осло, Норвегія), ініційованого керівництвом української недільної школи «Кобзар» у м. Осло та громадської організації «Українська громада в Норвегії». Участь у Науково-практичному семінарі з обміну досвідом роботи українських шкіл діаспори стала чудовою нагодою для працівників Інституту перейняти досвід вчителів, краще вивчити потреби суботніх та недільних шкіл. Також міоківці долучилися до роботи круглого столу «Нові моделі української школи за кордоном у світлі глобалізаційних процесів» (14.07.2018 року, Лісабон, Португалія) завдяки якому краще вивчили освітні потреби дітей українських трудових мігрантів.

Для нас важливо, що до роботи Форуму активно долучилися освітяни з Греції: Тимчишин Вікторія, вчителька початкових класів; Смоляник Наталія, вихователька дитячого садочка «Рукавичка» Української недільної школи при Товаристві «Українсько-Грецька Думка»; Олена Хімич, вчителька географії; Наталя Ананевич – секретар Асоціації.

Проведенням Форуму організатори прагнули привернути увагу держави Україна до проблем українського вчителя за кордоном, а також створити майданчик для співпраці та обміну досвідом між учителями із різних країн світу. Як зазначила Ірина Ключковська, директорка МІОКу: «Якщо

ми хочемо в майбутньому мати таких як Богдан Гаврилишин, Борис Гудзяк, Христя Фріланд, Євген Чолій і багато інших, які працюють для України, мусимо усі разом попрацювати над стратегією підтримки українства за кордоном, зокрема для підтримки української школи». І це вдалося. Форум відбувся під патронатом Марини Порошенко, дружини Президента України, голови Українського культурного фонду, голови Фонду Порошенка. Звертаючись до понад двохсот педагогів із 36 країн світу Марина Порошенко зазначила: «Вперше за часи незалежності України питання збереження ідентичності українців за кордоном розглядається на такому високому рівні. Українське освітнє середовище за кордоном – це джерело поширення української мови, історії за кордоном. Саме від Вас залежить, як буде поширюватися інформація та знання про Україну. Плекаймо українську мову і в Україні, і за кордоном, пишаймося, що ми є українцями». Також не оминула своєю увагою Форум й міністр освіти і науки України Лілія Гриневич. Міністр зауважила: «Раніше лише діаспора допомагала Україні. Вона і тепер продовжує допомагати. Але зараз і Україна зробила крок на підтримку своїх дітей за кордоном. Вперше уряд заклав кошти на розробку матеріалів для суботніх та недільних шкіл, і зараз ми працюємо над цими матеріалами». Надзвичайно важливою також є й підтримка заходу світовим українством, а саме Сві-

товим Конгресом Українців (СКУ). Президент СКУ Євген Чолій підкреслив: «Українська освіта – один із найважливіших чинників збереження ідентичності українців за кордоном. Вірю, що Форум – поштовх до нового етапу розвитку українських суботніх та недільних шкіл».

Форум складався із двох частин: V Міжнародної конференції «Українська мова у світі» (17 серпня 2018 року) та «Лабораторії творчих ідей: тренінги, майстер-класи → практикуми» (18-22 серпня 2018 року). У конференції (17 серпня 2018 року) взяли участь фахівці у галузі викладання української мови як іноземної, викладачі вищих навчальних закладів України та вчителі українських освітніх закладів за кордоном. Робота Лабораторії творчих ідей була сфокусована на потребах українського вчителя з-за кордону. Із 18 по 22 серпня 2018 року відбулася низка цікавих та пізнавальних майстер-класів для професійного розвитку.

Емоційно забарвленою була ще одна подія Форуму – 21 серпня 2018 р. відбулося дефіле українських освітян із 36 країн світу в сучасному українському національному вбранні від дизайн-студії «SophieMariaSyedova». Роль моделі «приміряли» на себе понад чотири десятки українських освітян із діаспори та колектив Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка». Показ відбувся під супровід фольк-гурту «Марвінок». Таким чином, дефіле стало надзвичайним дійством, в якому організатори поєднали основні

складові збереження національної ідентичності: вишиванку як унікальний код української нації, як секретний символ, який зберігає наше українське коріння; освітян із-за кордону, які зберігають, навчають та поширюють українську мову, культуру та звичаї нашого народу далеко за межами батьківщини; український етнічний спів як унікальний феномен національної культури. «Ми ламаємо стереотипи. Хочемо показати для нашої країни і світу українку-педагога з діаспори не лише інтелектуальною, але й сучасною, стильною і модною. А вчителям українознавчих шкіл надати приємність спробувати себе у ролі моделі і відчутти естетичне задоволення від модерного українського вбрання», – зазначили організатори Форуму. Відкрила дефіле вихованка Львівської політехніки, сьогодні професор цього вишу, народний депутат України Оксана Юринець. Вчителі продемонстрували ексклюзивні роботи дизайн-студії «Sophie Maria Syedova».

Важливо, що проведений Форум вже дає свої результати і має продовження.

5 листопада 2018 року у Торонто відбувся осінній вчительський семінар Шкільної ради Конгресу Українців Канади (КУК) - Торонто «Слідами Першого Всесвітнього форуму вчителів діаспори». Під час семінару вчителі-члени Шкільної ради КУК-Торонто ділилися з присутніми тим, чого нового і цікавого вони навчилися на Форумі та що варто запозичити в практиці українських шкіл Торонто.

Директорка МІОКу Ірина Ключковська

Вчительки Української суботньої школи при Асоціації "Українсько-Грецька Думка" (зліва направо) Вікторія Тимчишин, Наталія Смоляник, Люба Грабна

Раді повідомити також, що Перший світовий форум українознавчих суботніх та недільних шкіл знаходить своє відображення у різних проєктах, зокрема, Інформаційно-видавнича агенція «Освіта України» запрошує колег – учителів українознавчих шкіл за кордоном долучитися до проєкту всеукраїнського журналу «Всесвітня література в сучасній школі» – відеомосту «Всесвітка» збирає друзів». Йтиметься про налагодження стійких контактів для обміну досвідом та ідеями в царині навчання літератури.

Українська школа Асоціації "Українсько-Грецька Думка" провела передноворічний майстер-клас із виготовлення славотної Яворівської іграшки. Із всесвітньо відомою Яворівською іграшкою викладачі української школи ближче познайомилися цього літа на Яворівщині завдяки МІОКу. Вчителі більше дізналися про цей вид українського мистецтва, повчилися у справжніх майстринь та побачили шедеври місцевих митців. Потім виникла ідея представити дітям це самобутнє народне мистецтво.

Тішить, що співпраця з освітянами цієї школи розвивається ще глибше. На зустрічі з директоркою школи в грудні ц. р. у Львові обговорили низку питань та домовилися про організацію спільного навчального семінару за участю педагогів школи та працівників МІОКу, а також про апробацію навчально-методичних матеріалів та підручників, які створюються в МІОКу, а саме «Мандруймо Україною», «Мої друзі», «Стрибок».

Серед серії заходів з освітніх питань, які провів Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою, не можемо оминати увагою подію (14.02.2018 р.), приурочену до Міжнародного дня дарування книги – проєкт «Її Величність Книга. Даруймо!». Він відкриває літературну Україну для українського світу за кордоном.

Незважаючи на те, що захід такого формату відбувався вперше, колективі МІОК вдалося зацікавити найкращих видавців Львова та організувати справжній марафон дарування книжок українцям від українців, щоб розвивати співпрацю та дбати про розвиток української мови в діаспорі. Кожен з-поміж присутніх видавців мав нагоду через жеребкування обирати країну та осередок, яким подарують свої видання. До акції долучилася голова Товариства з Греції Галина Маслюк, яка отримала для недільної школи книги видавництва «Апріорі».

Нам вдалося висвітлити лише невелику частинку нашої роботи у 2018 році. Переконані, що тісна співпраця з Асоціацією «Українсько-Грецька Думка» дасть новий поштовх для розвитку української школи, дозволить окреслити нові пріоритети, зумовлені викликами часу в якому живемо. Бажаємо українській громаді Греції та її чудовому лідерові, Галині Маслюк, нових звершень і плідної праці для рідної Батьківщини і для Греції, яка стала їх новим добрим домом.

